



Lesmap voor de leerkracht

Lou en Lena en

de kinderrechten

3^e en 4^e leerjaar Lager Onderwijs

Beste leerkracht

Fijn dat je interesse hebt in de werking en programma's van Plan België. Wij hopen dat dit lespakket je op weg kan helpen om het thema kinderrechten en het leven van kinderen in het Zuiden in jouw klas te bespreken. Aan de hand van dit lespakket werk je samen met ons aan de bewustmaking van de kinderen uit het 3^e en 4^e leerjaar in België.

Het lespakket “Lou en Lena en de rechten van het kind” bestaat voor de tweede graad lager onderwijs uit een lesboekje voor de leerling en een lesmap voor de leerkracht. Lou en Lena nemen de kinderen mee op reis. Aan de hand van vijf korte verhaaltjes komen ze in aanraking met verschillende problemen rond recht op identiteit, gezondheidszorg, onderwijs, bescherming en participatie. Naast dit lespakket biedt Plan België ook lespakketten aan rond andere thema's, telkens voor de 1^e, 2^e en 3^e graad van het lager onderwijs. Je kan ook steeds deelnemen aan ons traject tot kinderrechtenschool.

Aarzel zeker niet om de website www.kinderrechtenschool.be te bezoeken en ons te vertellen wat je van onze lespakketten vindt. We wensen je veel plezier in je klas !

Plan België
www.planbelgie.be
www.kinderrechtenschool.be

Lou & Lena

Lou en Lena zijn de sympathieke tweeling van Plan België. Ze begeleiden de leerlingen tijdens hun ontdekkingsstocht naar de kinderrechten in het Zuiden. Net als alle kinderen zijn ook Lou en Lena erg nieuwsgierig. Ze stellen vragen en willen hun mening geven. Lou en Lena zijn de ideale gidsen om de leerlingen te begeleiden in hun reis naar de andere kant van de aardbol!



Inhoudstafel

Info vooraf

- Plan België p. 3
- Mondiale Vorming p. 4
- Het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) p. 4

Didactische info

- Hoe werken met het lespakket ? p. 7
- Lesfiche 1 : recht op leven in Benin p. 12
- Lesfiche 2 : recht op gezondheid in de Dominicaanse Republiek p. 14
- Lesfiche 3 : recht op bescherming in El Salvador p. 16
- Lesfiche 4 : recht op onderwijs in Nepal p. 18
- Lesfiche 5 : recht op participatie in Mali p. 20

- Bijlagen** p. 23

Info vooraf

Plan België

Plan België is een onafhankelijke niet-gouvernementele organisatie, lid van de internationale Plan-koepel, die actief is in 69 landen, waarvan 50 van de armste landen van Afrika, Azië en Latijns-Amerika. Sinds 1983 werken we met en voor de meest kwetsbare kinderen en hun gemeenschap in het Zuiden en gaan we de strijd aan met armoede, onrecht en ongelijkheid.

Samen met onze lokale partners ontwikkelen we kwaliteitsvolle programma's die een grote impact genereren en voor kinderen, zowel meisjes als jongens, een verschil maken op gebied van:

- een goede start in het leven
- toegang tot drinkbaar water en sanitaire voorzieningen
- kwaliteitsvol onderwijs
- bescherming tegen misbruik en geweld
- seksuele gezondheid en preventie tegen hiv/aids
- inspraak in beslissingen die hen aanbelangen
- voorbereiding op noodsituaties
- een behoorlijk inkomen

In België sensibiliseren we het grote publiek, werven we fondsen en zetten we kinderrechten op de agenda van scholen, media en politici.

Samen met jou, dankzij jou, veranderen we de wereld van kinderen in het Zuiden en hun gemeenschap.

Plan België en kinderrechten

In de ontwikkelingslanden is meer dan de helft van de bevolking jonger dan 18 jaar. Het is geweten dat kinderen de grootste slachtoffers zijn van armoede. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat kinderen een goede toekomst hebben? Met de toepassing van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) zetten we al grote stappen vooruit.

Dit Verdrag vormt de basis voor alle programma's van Plan, zowel in België als in het Zuiden. Het betreft een actieve aanpak die uitgaat van een rechtenbenadering waarin kinderen een belangrijke rol spelen. Plan werkt namelijk niet alleen voor kinderen, maar ook en vooral met kinderen : zo zijn kinderen volwaardige gesprekspartners in de keuze, planning en uitvoering van de programma's.

Als we het Verdrag van naderbij bekijken kunnen we vier categorieën rechten onderscheiden:

- Recht op **(over)leven** heeft betrekking op de rechten om een menswaardig leven te kunnen leiden (onderdak, voeding, toegang tot medische zorgen...).
- Recht op **ontwikkeling** houdt in dat een kind zich ten volle moet kunnen ontplooiën (onderwijs, vrije tijd, toegang tot informatie, vrijheid van meningsuiting, vrijheid van godsdienst...).
- Recht op **bescherming** behoedt minderjarigen tegen misbruik, verwaarlozing en alle vormen van uitbuiting (gewapende conflicten, kinderarbeid, verslavingen, prostitutie...)
- Recht op **participatie** bereidt kinderen voor om een actieve en verantwoordelijke rol op te nemen in hun gemeenschap en hun land (vrije meningsuiting, deelname aan sociale activiteiten, deelname aan concrete projecten voor de gemeenschap...). Kinderen hebben het recht om gehoord te worden omtrent zaken die hen aanbelangen.

Het IVRK zelf maakt dit onderscheid niet. Het wordt echter courant gebruikt omdat het een analytisch kader biedt en het holistische beeld

van de rechten illustreert. De vier categorieën zijn met elkaar verweven en individuele rechten kunnen tot verschillende categorieën behoren. Het recht op onderwijs bijvoorbeeld stelt het kind in staat zich te **ontwikkelen**, maar ook om te **overleven** doordat het kind kennis opdoet over hoe het zich kan beschermen tegen ziektes en doordat onderwijs cruciaal is voor het bestrijden van armoede. Onderwijs helpt kinderen ook om zich te **beschermen** tegen misbruik, geweld, verslavingen, enz. Kinderen verwerven op school tenslotte ook participatieve **competenties** die hen in staat stellen later een actief burgerschap op te nemen en hun stem te laten gelden.

Plan België ijvert dagelijks voor deze rechten. Dit gaat een stap verder dan enkel armoedebestrijding. Alle kinderen wereldwijd moeten dezelfde kansen krijgen, simpelweg omdat ze daar recht op hebben.

Mondiale Vorming

Mondiale Vorming bij Plan België is een combinatie van kinderrechteneducatie en sensibilisering over de problematiek van het Zuiden. We willen hiermee vier prioritaire doelstellingen bereiken bij de kinderen en jongeren in België:

- **Informeren** : kinderen en jongeren in België ontdekken en begrijpen de kinderrechten en maken het verband met de levensomstandigheden van kinderen in het Zuiden;
- **Sensibiliseren** : kinderen en jongeren in België worden op een interactieve manier bewust van het belang van kinderrechten in de wereld en passen solidaire waarden en attitudes toe ;
- **Mobiliseren** : kinderen en jongeren in België respecteren de kinderrechten in hun eigen omgeving en engageren zich in solidaire acties voor kinderen in het Zuiden;
- **Waarborgen** : kinderen en jongeren maken zich de opgedane internationaal solidaire attitudes, competenties en kennis op een duurzame manier eigen.

De aanpak van kinderrechten op school

De Partners voor Kinderrechtenscholen, waartoe ook Plan België behoort, hanteren vier manieren om met kinderrechteneducatie op school aan de slag te gaan. Meer informatie vind je op de website kinderrechtenschool.be.

In Het Krekelboek¹ vind je nog heel wat tips over hoe je dit thema aanbrengt.

Het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK)

Het IVRK is een ambitieus document dat de verplichtingen die de staten hebben ten opzichte van kinderen, definieert. Dit vanaf hun geboorte tot hun meerderjarigheid². Het Verdrag telt 54 artikels die ingedeeld zijn in 3 delen: het eerste deel behandelt alle rechten van het kind (art. 1-41), het tweede deel herneemt de realisatie van het Verdrag (art. 42-45) en het derde deel behandelt de implementatie van het Verdrag (art. 46-54).

Het IVRK volgt de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (1948) en de Verklaring van de Rechten van het Kind (1959) op. Het is gebaseerd op verschillende sleutelprincipes: non-discriminatie (alle rechten zijn van toepassing op alle kinderen zonder uitzondering), bijzondere aandacht voor het kind (welzijn van het kind is de prioriteit in alle beslissingen die hen aangaan), het levensbehoud en de ontwikkeling van het kind en het rekening houden met hun mening.

Op 20 november 1989 keurde de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties unaniem het IVRK goed. Het IVRK is de tekst die wereldwijd het meest erkend is: meer bepaald 192 landen³ hebben het Verdrag geratificeerd. Dat betekent dat het Verdrag kracht van wet heeft, maar het wordt

nog vaak beschouwd als een gewone verklaring, een morele code, zonder dwingende juridische waarde. Nochtans is het dankzij het Verdrag dat vele landen hun nationale wetgeving aangepast hebben, vooral in het kader van onderwijs, werk, discriminatie en kinderprostitutie.

Om de 5 jaar moet België, met alle landen die het Verdrag ondertekend hebben, een rapport over de situatie van de kinderrechten binnen het land overbrengen aan het Comité van de Rechten van het Kind in Genève. Dit Comité heeft als taak om toe te zien of het Verdrag wereldwijd gerespecteerd wordt en om de richtlijnen te interpreteren. Het Comité geeft de verschillende landen aanbevelingen om bepaalde punten te verbeteren.

In bijlage vind je een duidelijk overzicht van de artikels uit het Verdrag. Zo kan je de rechten gemakkelijk terugvinden. De volledige versie van het IVRK kan je downloaden op onze site: www.planbelgie.be.

Waarom onze leerlingen iets bijbrengen rond kinderrechten ?

Vandaag de dag is het Verdrag inzake de Rechten van het Kind nog steeds vrij onbekend en wordt het nog vaak verkeerd geïnterpreteerd. Door kinderen in contact te brengen met hun rechten, voelen ze zich hier meer bij betrokken. We overstijgen hierbij de dikwijls gehoorde discussie dat er tegenover rechten ook plichten bestaan.

Voor het kind is het leren van de rechten ook leren om zich als een verantwoordelijke wereldburger te gedragen. Alle kinderen hebben dezelfde rechten. Het IVRK kan in de klas een uitstekend kader vormen om na te denken over respect voor zichzelf en voor anderen, universele gelijkwaardigheid, verschillende ideeën over kinderrechten, preventie tegen geweld, bewustwording van onaanvaardbare situaties waarin sommige kinderen leven door het niet-respecteren van hun rechten...

Plan België is van mening dat vorming rond de rechten van kinderen van groot belang is. Dit kan transversaal en vakoverschrijdend zijn gedurende de schoolloopbaan van de leerlingen.

1/ Bron : Wereldwerkplaats vzw en Vormen vzw, Het KREKELboek, ideeënboek voor kinderrechteneducatie in kleuter- en lager onderwijs, 2008

2/ Tot 18 jaar in België. In landen waar meerderjarigheid eerder wordt toegekend, is dit vroeger.

3/ De enige landen die het IVRK niet geratificeerd hebben zijn Somalië, dat geen politieke en juridische instellingen bezit die dit toestaan, en de Verenigde Staten, die van mening zijn dat de richtlijnen van het Verdrag niet stroken met de principes van het ouderlijke gezag en omwille van hun soevereiniteit (bijvoorbeeld dat een minderjarige niet veroordeeld mag worden tot de doodstraf).

Kinderrechten in België

Ook kinderen en jongeren in België hebben rechten. Het Kinderrechtencommissariaat, opgericht door het Vlaams Parlement, verdedigt de rechten en belangen van kinderen en jongeren in Vlaanderen. Het geeft advies aan het beleid en de Klachtenlijn onderzoekt kinderrechtenschendingen. Je kan terecht bij de Klachtenlijn van het Kinderrechtencommissariaat als je botst op onrecht tegenover kinderen en jongeren, zowel in de praktijk als in regelgeving. Klachten kunnen gaan over overheidsdiensten of -instanties van onderwijs, gezondheidszorg, jeugdhulp, wonen, justitie, asiel, media, verkeer, openbaar vervoer, milieu, sport, jeugdwerk, politie, kinderopvang, arbeid, cultuur,... De Klachtenlijn luistert naar alle partijen, onderzoekt en bemiddelt.

**Klachtenlijn van
het Kinderrechtencommissariaat**
Leuvensesteenweg 86
1000 Brussel
Tel. : 0800/ 20 808
E-mail : klachtenlijn@kinderrechten.be
www.kinderrechten.be



Links en nuttige info

WEBSITES

- www.planbelgie.be (site van Plan België)
- www.kinderrechtenschool.be (site van Partners voor Kinderrechtenscholen, gericht aan leerkrachten)
- www.kinderrechtencommissariaat.be (site van het Kinderrechtencommissariaat)
- www.kinderrechteneducatie.be (overzicht van educatief materiaal rond kinderrechten)
- www.vormen.org (educatief materiaal rond kinder- en mensenrechteneducatie)
- www.kinderrechtswinkel.be (informatie rond kinderrechten in België)

BOEKEN

- Wereldwerkplaats vzw en Vormen vzw, Het KREKELboek, ideeënboek voor KinderRechtenEducatie in Kleuter- en Lager onderwijs, 2008
- Tine Mortier, Bruin!, De Eenhoorn, 2008
- Arend van Dam, In een land hier ver vandaan... De hele wereld in vijftig voorleesverhalen, Van Holkema & Warendorf, 2008

Didactische info

Hoe werken met het lespakket ?

Kinderrechteneducatie en de eindtermen

Kinderrechteneducatie past binnen het opvoeden tot wereldburgerschap en schrijft zich in binnen de eindtermen van het Vlaamstalig onderwijs. De kinderrechten staan zelfs letterlijk omschreven in één van de eindtermen van wereldoriëntatie (zie kader op p. 8-9). Met kinderrechteneducatie wordt ook aan heel wat sociale vaardigheden gewerkt zoals het respecteren van en het kennismaken met elkaar, samen leven, solidariteit met het Zuiden, maar ook zelfkennis en zelfvertrouwen komen aan bod.

Met kinderrechteneducatie werk je automatisch aan heel wat eindtermen, ook binnen andere leergebieden, zoals het kader op p8-9 illustreert. Deze lijst is niet exhaustief. Er zijn nog heel wat andere eindtermen die (onrechtstreeks) aan bod komen.



	Introductie (eerste indrukken)	Activiteit 1 : Recht op leven	Activiteit 2 : Recht op gezondheid	Activiteit 3 : Recht op bescherming	Activiteit 4 : Recht op onderwijs	Activiteit 5 : Recht op participatie
Leergebied Wereldoriëntatie – Maatschappij						
Sociaal – economische verschijnselen:						
De leerlingen kunnen illustreren dat welvaart zowel over de verschillende landen in de wereld als in België ongelijk verdeeld is. (4.4)						
Sociaal – culturele verschijnselen:						
De leerlingen kunnen er in hun omgang met leeftijdsgenoten op discrete wijze rekening mee houden dat niet alle kinderen in hetzelfde type gezin wonen als zijzelf. (4.7)						
De leerlingen kunnen illustreren dat verschillende sociale en culturele groepen verschillende waarden en normen bezitten. (4.8)						
Politieke en juridische verschijnselen:						
De leerlingen kunnen het belang illustreren van de fundamentele Rechten van de Mens en de Rechten van het Kind. Ze zien daarbij in dat de rechten en plichten complementair zijn. (4.13)						
De leerlingen kunnen illustreren op welke wijze internationale organisaties ernaar streven om het welzijn en/of de vrede in de wereld te bevorderen. (4.15)						
Leergebiedoverschrijdend: Sociale vaardigheden						
De leerlingen kunnen zich op een assertieve wijze voorstellen. (1.1)						
De leerlingen kunnen in omgang met anderen respect en waardering opbrengen (1.2)						
De leerlingen kunnen bij groepstaken leiding geven en onder leiding van een medeleerling meewerken. (1.5)						
De leerlingen kunnen kritisch zijn en een eigen mening formuleren. (1.6)						
Domein samenwerking: De leerlingen kunnen samenwerken met anderen, zonder onderscheid van sociale achtergrond, geslacht of etnische origine.						

	Introductie (eerste indrukken)	Activiteit 1 : Recht op leven	Activiteit 2 : Recht op gezondheid	Activiteit 3 : Recht op bescherming	Activiteit 4 : Recht op onderwijs	Activiteit 5 : Recht op participatie
Leergebied Nederlands						
Luisteren :						
De leerlingen kunnen (verwerkingsniveau = beoordelen) op basis van, hetzij de eigen mening, hetzij informatie uit andere bronnen, de informatie beoordelen die voorkomt in :						
een discussie met bekende leeftijdgenoten. (1.8)						
een gesprek met bekende leeftijdgenoten. (1.9)						
een door leeftijdgenoten geformuleerde oproep. (1.10)						
Sprek en :						
De leerlingen kunnen (verwerkingsniveau = beoordelen) het gepaste taalregister hanteren als ze op basis van vergelijking, hetzij met hun eigen mening, hetzij met andere bronnen:						
in een gesprek kritisch reageren op de vragen en opmerkingen van bekende volwassenen. (2.9)						
tijdens een discussie met bekende volwassenen over een behandeld onderwerp passende argumenten naar voren brengen. (2.10)						
Lezen						
De leerlingen kunnen (verwerkingsniveau = beoordelen) op basis van, hetzij de eigen mening, hetzij informatie uit andere bronnen, informatie beoordelen die voorkomt in : verschil- lende voor hen bestemde brieven of uitnodigingen. (3.6)						
Schrijven						
De leerlingen kunnen (verwerkingsniveau = structureren):						
voor een gekend persoon een verslag schrijven van een verhaal, een gebeurtenis, een informatieve tekst. (4.4)						
schriftelijk antwoorden op vragen over verwerkte inhouden. (4.6)						
Schrijven						
Schrijven : De leerlingen ontwikkelen bij het realiseren van de eindtermen voor spreken, luisteren, lezen en schrijven de volgende attitudes :						
• luister-, spreek-, lees- en schrijfbereidheid • plezier in luisteren, spreken, lezen en schrijven • bereidheid tot nadenken over het eigen luister-, spreek-, lees- en schrijfgedrag • bereidheid tot het naleven van luister-, spreek-, lees- en schrijfconventies • weerbaarheid						

Algemene doelstellingen

Na het werken met het lespakket “kinderrechten”:

- hebben de leerlingen een concreter beeld over het leven van kinderen in het Zuiden;
- weten de leerlingen dat alle kinderen wereldwijd dezelfde rechten hebben en kunnen ze enkele van deze rechten opnoemen;
- zijn de leerlingen zich bewust van de gelijkenissen en verschillen tussen kinderen in België en kinderen in het Zuiden;
- voelen de leerlingen zich verbonden met deze kinderen en hebben ze begrip voor de problemen die er zijn;
- zijn de leerlingen meer gemotiveerd om zich voor een solidaire actie in te zetten.

Het lespakket “Kinderrechten” voor de 2^e graad lager onderwijs

Het lespakket “Kinderrechten” voor de 2^e graad bestaat uit een reisdagboek voor elke leerling en een lesmap voor de leerkracht. Dankzij het reisdagboek maken de leerlingen een virtuele wereldreis samen met Lou en Lena en ontdekken ze zo de rechten van het kind. Er worden vijf etappes voorgesteld in vijf verschillende landen. De leerlingen kunnen de reis per etappe volgen op de kaart, te vinden in hun reisdagboek op pagina 14. Je kan ook een grote wereldkaart ophangen in de klas en de virtuele reis aantrekkelijk maken met foto's en tekeningen van Lou en Lena.

De wereldreis is een groot spel waarvan de etappes elkaar opvolgen tot aan de aankomst. De etappes kunnen echter ook afzonderlijk behandeld worden. Elke etappe is als volgt opgebouwd:

- De getuigenis van een kind uit het Zuiden, te lezen met de hele klas;
- Groepsopdrachten, gevolgd door een kringgesprek (met de groepsopdrachten kunnen de leerlingen voorwerpen en een paswoord verzamelen waarmee ze naar de volgende etappe mogen reizen);
- Een individuele opdracht die op een vrij moment kan uitgevoerd worden.

Aan het begin van elke activiteit wordt telkens een moment voorzien waarbij er wordt gepeild naar de beginsituatie van de leerlingen. Kom hier na de activiteit op terug. De klassikale besprekingen van de activiteiten zijn van essentieel belang.

De wereldreis loopt ten einde wanneer alle voorwerpen verzameld zijn en de geheimzinnige zin (bestaande uit de vijf paswoorden) gevonden is.

Bij alle activiteiten stellen de experts artikelen op voor het logboek. Voorzie daarom een map of een schrift waarin die artikelen bewaard worden. Voorzie ook een map waarin je de werkjes van de andere groepen bewaart, zodat de leerlingen die achteraf kunnen inkijken.

De lesfiches

In deze lesmap vind je vijf lesfiches die verschillende pistes voorleggen om het leerlingenboekje in de klas te gebruiken. Op elke lesfiche worden volgende onderdelen weergegeven:

- praktische informatie (leerdoelen, tijdsduur van de activiteit, materiaal en voorbereiding);
- achtergrondinformatie bij het thema;
- didactische info bij het verloop van de activiteit.

Naast deze lesfiches vind je ook andere lesideeën en spelletjes rond de kinderrechten terug. Je kan ook werken rond de illustraties die zich in bijlage bevinden.

Tip: als het aantal leerlingen beperkt is

Voor de doevragen moet elke groep uit minstens twee leerlingen bestaan en voor sommige doevragen zijn er meer leerlingen nodig (voor de rollenspelen, bijvoorbeeld). Uiteraard kan je het aantal taken van elke groep aanpassen (bijvoorbeeld twee in plaats van drie artikels als er maar twee leerlingen zijn voor die doevraag).

Zijn er niet voldoende leerlingen om vijf groepen te vormen, dan kan je enkele doevragen selecteren en met de hele groep aan de andere doevragen werken (lees bijvoorbeeld het rollenspel voor dat ze hadden moeten uitbeelden en laat de hele groep aan de conclusies werken).

Rode draad: een eigen kinderrechtenboek

Bij elke activiteit kunnen de leerlingen hun kinderrechtenboek aanvullen. In dat boekje noteren of tekenen ze alles wat ze zelf interessant of leuk vinden in verband met kinderrechten (hun ideeën, hun wensen, hun vragen, opmerkelijke elementen, prenten, artikelen, tekeningen...). Na de activiteit vraag je hen om hun boek aan te vullen. Het gebruik van dat boek hoeft niet tot die activiteiten beperkt te blijven.





Lesfiche 1

Recht op overleven

Praktische informatie

Leerdoelen :

- De leerlingen krijgen inzicht in het leven van een kind in Benin aan de hand van een concrete getuigenis.
- De leerlingen denken na over de problemen gelinkt aan het recht op overleven.
- De leerlingen leren samenwerken en verruimen hun inzicht door naar de mening van anderen te luisteren.

Tijdsduur : 1 à 2 lesuren van 50 minuten

Materiaal en voorbereiding :

- Routekaart voor de gidsen en rollenspel voor de verkenner (zie bijlage 2 p. 24)
- Basisinformatie over Benin : atlas, reisgids...
- Tijdschriften, kranten, folders...
- Rollenkaarten voor de groepsopdrachten (zie bijlage 6 p. 31-35)
- Schrift of losse bladen voor het logboek van de rechten van het kind

Achtergrondinformatie bij het thema

Het totaal aantal kindersterftes van kinderen jonger dan 5 jaar stond in 1990 op 12 miljoen. Dit cijfer is fors gedaald naar 6,6 miljoen in 2012⁴. Maar vele landen maken nog te weinig progressie, vooral in Afrika en in Zuid-Azië waar de meeste kindersterftes worden waargenomen (meer dan 70% van de gevallen).

Om het recht op leven voor alle kinderen, vooral de jongsten, te garanderen, moet het accent gelegd worden op interventies op gemeenschapsniveau die gezondheidszorg, watervoorziening, voeding en onderwijs verbeteren. En natuurlijk ook op de geboorteregistratie die ervoor zorgt dat elk kind officieel bestaat en recht heeft op verzorging.

Het gevecht voor het recht op leven is nog belangrijker voor meisjes. Zij worden vaker slachtoffer van selectieve abortus en het gebrek aan verzorging. Dit gebeurt vooral in die gebieden waar men bij de geboorte een jongen verkiest boven een meisje omwille van culturele of economische redenen. Een rapport van Plan (Because I'm a Girl, The State of the World's Girls, 2007; beschikbaar op www.planbelgie.be) toont dat er wereldwijd 100 miljoen meisjes op deze manier, omwille van de voorkeur voor jongens, 'vermist' zijn.

4/ World Health Organisation, Children : Reducing mortality, 2013 (fact sheet n°178 op <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs178/fr/index.html>)

Verloop van de activiteit

Inleiding

De leerlingen maken kennis met Lou en Lena die een reis rond de wereld plannen. Om te kunnen reizen, hebben Lou en Lena een identiteitskaart nodig. De leerlingen vullen zelf hun eigen identiteitskaart aan om in een reis rond de wereld alles over kinderrechten te ontdekken.

Eerste indrukken

• Het Verdrag geïllustreerd

Laat de leerlingen nadenken over de zin "Alle kinderen hebben recht op..." en discussieer hier samen over (Wat is een recht? Welke rechten kennen ze? Wat weten ze al over de kinderrechten? Waarvoor dienen ze?...). De leerlingen vullen de rechten vervolgens in hun boekje op pagina 3 in. Antwoorden : recht op leven/voeding/gezondheid/nationaliteit/onderwijs/ontspanning/arbeid/eigen mening.

• Recht op leven

Wat weet jij over de geboorte ?

De leerlingen vullen een fiche in over de geboorte. Keer hier op terug op het einde van de activiteit zodat ze kunnen nadenken over wat ze geleerd hebben.

De getuigenis van Dossa

Lees de getuigenis van Dossa met de leerlingen. Beantwoord de vragen klassikaal om de leerlingen te helpen de tekst goed te begrijpen.

Groepswerk

Verdeel de klas in vijf groepen die elk een uitdaging moeten aangaan. Je vindt de kaarten voor de groepen in bijlage 6 op pagina 31 - 35. Verdeel de kaarten op een ludieke manier onder de leerlingen. Organiseer na het groepswerk een kringgesprek zodat elke groep zijn opdracht aan de rest van de klas kan voorstellen.

• Gidsen

De gidsen vervullen steeds dezelfde rol : basisinformatie verzamelen over het bezochte land (de kaart vervolledigen, de hoofdstad aanduiden, de vlag tekenen, enz...). Je vindt de routekaart over Benin in bijlage 2 op pagina 24. Op de pagina's 14 van hun reisdagboek vinden de leerlingen een wereldkaart terug waarop ze de verschillende etappes van de reis kunnen zien en de vijf bestemmingen kunnen situeren. Geef aan de gidsen wat basisinformatie over Benin en een atlas om hen op weg te helpen.

• Organisatoren

Geef de organisatoren tijdschriften, kranten, folders... (bijvoorbeeld van Kind & Gezin of van de Gezinsbond, waarin veel foto's staan van kleine kinderen). Laat hen een affiche maken over het recht op overleven. Laat hen voorwerpen uitknippen die een baby nodig heeft om te overleven. Uit alle voorwerpen selecteren ze er dan drie die ze aan Dossa zouden willen geven.

• Journalisten

De journalisten schrijven een artikel over het recht op overleven waarin de acht woorden in het reisdagboek voorkomen (of minder indien je de opdracht wenst te vereenvoudigen). Voorzie ook kranten waarin ze foto's kunnen opzoeken om hun artikel te illustreren.

• Experts

De rol van de experts is altijd dezelfde : het logboek rond de rechten van het kind aanvullen (etappe na etappe). De leerlingen illustreren telkens drie artikels door middel van een tekening of een collage. Stimuleer hen om ook hun eigen mening op te schrijven. Ze kunnen hiervoor een schrift gebruiken of losse bladen die op het einde van de reis gebundeld worden.

• Verkenner

In bijlage 2 op pagina 24 vind je het verloop en enkele richtlijnen voor het toneelstuk dat de verkenner voor de hele klas opvoeren. Deze groep heeft waarschijnlijk extra begeleiding nodig in het verwezenlijken van hun opdracht.

Individuele activiteit

Per twee krijgen de leerlingen drie vragen die ze aan elkaar moeten stellen over het recht op overleven. Ze schrijven het antwoord van hun klasgenoot op en kunnen het nadien aan de klas voorstellen.

Paswoord

Geef de leerlingen op het einde van elke etappe, als ze de groepsopdrachten correct vervuld hebben, een paswoord dat ze in het reisdagboek kunnen noteren. Het paswoord geeft hen het recht op een symbolisch vliegtuigticket naar hun volgende bestemming. Op het einde van de hele reis moeten ze de vijf ontvangen paswoorden in de juiste volgorde plaatsen om een geheimzinnige zin te ontdekken: een recept voor het geluk van alle kinderen van de wereld!

Eerste paswoord : wereld



Lesfiche 2

Recht op gezondheid

Praktische informatie

Leerdoelen :

- De leerlingen krijgen inzicht in het leven van een kind in de Dominicaanse Republiek aan de hand van een concrete getuigenis;
- De leerlingen denken na over de problemen gelinkt aan het recht op gezondheid;
- De leerlingen leren samenwerken en verruimen hun inzicht door naar de mening van anderen te luisteren.

Tijdsduur : 1 à 2 lesuren van 50 minuten

Materiaal en voorbereiding :

- routekaart voor de gidsen (zie bijlage 3 p. 25);
- kaarten voor de groepsopdrachten (zie bijlage 6 p.31-35);
- basisinformatie over de Dominicaanse Republiek: atlas, reisgids...;
- tijdschriften, kranten, folders, scharen en lijm, grote bladen...;
- schrift of losse bladen voor het logboek van de rechten van het kind.

Achtergrondinfo bij het thema

Elk kind heeft het recht op een goede gezondheid en medische verzorging (artikel 24 van het IVRK). We weten echter dat wereldwijd driekwart van de ziektes veroorzaakt wordt door het gebruik van ondrinkbaar water en slechte sanitaire en hygiënische omstandigheden. Vroedvrouwen en verpleegkundigen hebben een belangrijke rol in preventie en zorg te vervullen en het is dus noodzakelijk dat ze een kwaliteitsvolle opleiding genieten.

Ondervoeding is een ander veel voorkomend probleem in ontwikkelingslanden. De weerstand van een kind tegen ziektes wordt sterk verzwakt wanneer het moet overleven op onvoldoende en onevenwichtige voeding. Ondervoeding kan onomkeerbare groeiproblemen met zich meebrengen en de fysieke en mentale ontwikkeling van het kind zwaar verstoren.

Verloop van de activiteit

Eerste indrukken

Noteer de twee onderstaande beweringen op het bord en vraag de leerlingen welke bewering volgens hen klopt en waarom. De leerlingen kunnen hun antwoorden ook in hun boekje noteren.

Om goed te groeien, moet je uitsluitend melk drinken
Om goed te groeien, moet je evenwichtig eten

De getuigenis van Nina

Lees de getuigenis van Nina met de hele klas. Beantwoord de vragen klassikaal om de leerlingen te helpen de tekst goed te begrijpen.

Groepswerk

Verdeel de klas in vijf groepen die elk een uitdaging moeten aangaan. Je vindt de kaarten voor de groepen in bijlage 6 op pagina 31 - 35. Verdeel de kaarten op een ludieke manier onder de leerlingen. Organiseer na het groepswerk een kringgesprek zodat elke groep zijn opdracht aan de rest van de klas kan voorstellen.

• Gidsen

De gidsen vervullen steeds dezelfde rol : basisinformatie verzamelen over het bezochte land (de kaart vervolledigen, de hoofdstad aanduiden, de vlag tekenen, enz...). Je vindt de routekaart van de Dominicaanse Republiek in bijlage 3 op pagina 25. Op pagina's 14 van hun reisdagboek vinden de leerlingen een wereldkaart terug waarop ze de verschillende etappes van de reis kunnen zien en de vijf bestemmingen kunnen situeren. Geef aan de gidsen wat basisinformatie over de Dominicaanse Republiek en een atlas om hen op weg te helpen.

• Organisatoren

De organisatoren moeten een stripverhaal met vijf vakjes ontwerpen over het leven van Nina en aanduiden wat ze nodig heeft om in goede gezondheid te blijven tijdens elke fase van haar leven. De leerlingen kunnen enkele suggesties in hun dagboek terugvinden.

• Journalisten

De journalisten stellen een vragenlijst op die alle leerlingen gebruiken om hun ouders te interviewen over de voeding die ze tussen 0 en 5 jaar kregen. Vervolgens bedenken ze een rollenspel dat ze voor de klas kunnen brengen: een interview met kinderen en/of volwassenen (ouders, verpleegkundigen, dokters, grootouders...) over het recht op gezondheid en voeding.

• Experts

De rol van de experts is altijd dezelfde : het logboek rond de rechten van het kind aanvullen (etappe na etappe).

De leerlingen illustreren telkens drie artikels door middel van een tekening of een collage. Stimuleer hen om ook hun eigen mening op te schrijven. Ze kunnen hiervoor een schrift gebruiken of losse bladen die op het einde van de reis gebundeld worden.

• Verkenners

De verkenners moeten één van de twee foto's over het recht op voeding kiezen in het reisdagboek en het verhaal van deze kinderen verzinnen (waarbij ze zich inbeelden dat ze deze kinderen ontmoet hebben op hun reis). Controleer samen met hen of het verhaal wel degelijk spreekt over "recht op voeding".

Individuele activiteit

De leerlingen reageren op drie stellingen over het recht op gezondheid en verdedigen hun standpunt.

- Ik ga niet akkoord: als een kind enkel rijst eet, zal het onder meer een tekort krijgen aan vitamines. Ondervoeding is niet enkel een kwestie van kwantiteit, maar ook van kwaliteit. Elk kind heeft recht op een gezonde en evenwichtige voeding (artikel 24).
- Ik ga akkoord: ieder kind heeft recht op gezondheidszorg (artikel 24). Als hun ouders er onvoldoende financiële middelen voor hebben, moet hun land hen hulp bieden (artikel 26).

Paswoord

Geef de leerlingen op het einde van elke etappe, als ze de groepsopdrachten correct vervuld hebben, een paswoord dat ze in het reisdagboek kunnen noteren. Het paswoord geeft hen het recht op een symbolisch vliegtuigticket naar hun volgende bestemming. Op het einde van de hele reis moeten ze de vijf ontvangen paswoorden in de juiste volgorde plaatsen om een geheimzinnige zin te ontdekken ... een "recept" voor het geluk van alle kinderen van de wereld!

Tweede paswoord : de rechten van het kind





Lesfiche 3

Recht op bescherming

Praktische informatie

Leerdoelen :

- De leerlingen krijgen inzicht in het leven van een kind in El Salvador aan de hand van een concrete getuigenis;
- De leerlingen denken na over de problemen gelinkt aan het recht op bescherming;
- De leerlingen leren samenwerken en verruimen hun inzicht door naar de mening van anderen te luisteren.

Tijdsduur : 1 à 2 lesuren van 50 minuten

Materiaal en voorbereiding :

- een exemplaar van het Verdrag in vereenvoudigde vorm (zie bijlage 1 p. 23) ;
- tijdschriften, kranten, schaar, lijm, papier ... ;
- routekaart voor de gidsen (zie bijlage 3 p.25) ;
- basisinformatie over El Salvador: atlas, reisgids...;
- kaarten voor de groepsoopdrachten (zie bijlage 6 p. p.31-35);
- schrift of losse bladen voor de het logboek van de rechten van het kind.

Achtergrondinfo bij het thema

Kinderen hebben in het bijzonder recht op bescherming omdat ze onder de verantwoordelijkheid van hun ouders leven totdat ze meerderjarig zijn. Maar ook omdat ze de eerste slachtoffers zijn van oorlog, uitbuiting en armoede. Volgens de International Labour Organization (ILO) zijn er in 2012-2013, ongeveer 168 miljoen kinderen in de wereld die werken, waaronder 85 miljoen in omstandigheden die gevaarlijk zijn voor hun gezondheid en veiligheid⁵.

Veel van die kinderen werken als huispersoneel, in illegale werkomstandigheden. Arbeid op zeer jonge leeftijd heeft natuurlijk invloed op de ontwikkeling en scholing van kinderen. Het zorgt ervoor dat kinderen sneller afhaken en als volwassenen sneller in de armoede terecht komen.

^{5/} Zie “Les faits et chiffres du programme international pour l’abolition du travail des enfants” (<http://www.ilo.org/ipec/lang--fr/index.htm#a1>)

Verloop van de activiteit

Eerste indrukken

Bespreek in groep wat de leerlingen begrijpen onder “beschermd worden”, “kwetsbare kinderen”, waarom het recht op bescherming belangrijk is...

De getuigenis van Flor

Lees de getuigenis van Flor met de hele klas. Beantwoord de vragen klassikaal om de leerlingen te helpen de tekst goed te begrijpen.

Groepswerk

Verdeel de klas in vijf groepen die elk een uitdaging moeten aangaan. Je vindt de kaarten voor de groepen in bijlage 6 op pagina's 31-35. Verdeel de kaarten op een ludieke manier onder de leerlingen. Organiseer na het groepswerk een kringgesprek zodat elke groep zijn opdracht aan de rest van de klas kan voorstellen.

• Gidsen

De gidsen vervullen steeds dezelfde rol: basisinformatie verzamelen over het bezochte land (de kaart vervolledigen, de hoofdstad aanduiden, de vlag tekenen, enz...). Je vindt de routekaart van El Salvador in bijlage 3 op pagina 25. Op pagina 14 van hun reisdagboek vinden de leerlingen een wereldkaart terug waarop ze de verschillende etappes van de reis kunnen zien en de vijf bestemmingen kunnen situeren. Geef aan de gidsen wat basisinformatie over El Salvador en een atlas om hen op weg te helpen.

• Organisatoren

Uit de lijst moeten de organisatoren nagaan of het Verdrag van de Rechten van het Kind specifiek vermeldt dat deze kinderen recht hebben op bescherming (geef hen de tekst in bijlage op pagina 23). Indien dit het geval is moeten ze op een afzonderlijk blad een portret tekenen van deze kinderen. Antwoord: enkel “kinderen die van dieren houden” (nummer 5) wordt niet specifiek in het Verdrag vermeld.

• Journalisten

De journalisten schrijven een artikel over kinderarbeid op basis van de foto in hun reisdagboek. Het artikel moet een beschrijving geven van de dagactiviteit van het kind en zijn levensomstandigheden. De journalisten moeten ook hun persoonlijke mening over kinderarbeid geven.

• Experts

De rol van de experts is altijd dezelfde : het logboek rond de rechten van het kind aanvullen (etappe na etappe). De leerlingen illustreren telkens drie artikels door middel van een tekening of een collage. Stimuleer hen om ook hun eigen mening op te schrijven. Ze kunnen hiervoor een

schrift gebruiken of losse bladen die op het einde van de reis gebundeld worden.

• Verkenners

De verkenners beelden aan de hand van mimiek en lichaamstaal een situatie uit. De andere klasgenoten moeten raden over welk recht op bescherming het gaat volgens het Kinderrechtenverdrag. Geef hen enkele ideeën (oorlog, arbeid, ziektes...), maar ze moeten er nog andere vinden door de eenvoudige versie van het Verdrag te raadplegen. Plaats om hun antwoord te schrijven is voorzien in hun leerlingenboekje.

Aan de slag !

De leerlingen tekenen in de voorziene cirkels drie tafereeltjes over de bescherming van het kind tegen agressie, uitbuiting (kinderarbeid) en oorlog. Om hen hierbij te helpen, staan de nummers van de artikels in het Kinderrechtenverdrag in hun reisdagboek.

Paswoord

Geef de leerlingen op het einde van elke etappe, als ze de groepsoopdrachten correct vervuld hebben, een paswoord dat ze in het reisdagboek kunnen noteren. Het paswoord geeft hen het recht op een symbolisch vliegtuigticket naar hun volgende bestemming. Op het einde van de hele reis moeten ze de vijf ontvangen paswoorden in de juiste volgorde plaatsen om een geheimzinnige zin te ontdekken ... een “recept” voor het geluk van alle kinderen van de wereld!

Derde paswoord : voor alle kinderen



Lesfiche 4

Recht op onderwijs

Praktische informatie

Leerdoelen :

- De leerlingen begrijpen het leven van een kind in Nepal aan de hand van een concrete getuigenis;
- De leerlingen denken na over de problemen gelinkt aan het recht op onderwijs;
- De leerlingen leren samenwerken en verruimen hun inzicht door naar de mening van anderen te luisteren.

Tijdsduur : 1 à 2 lesuren van 50 minuten

Materiaal en voorbereiding :

- foto's (zie bijlage 5 p.27-29)
- routekaart voor de gidsen (zie bijlage 4 p.26) ;
- basisinformatie over Nepal : atlas, reisgids...
- kaarten voor de groepsopdrachten (zie bijlage 6 p.31-35);
- schrift of losse bladen voor het logboek van de rechten van het kind.

Achtergrondinfo bij het thema

Volgens studies van UNESCO blijft het aantal kinderen dat niet naar het lager onderwijs gaat dalen (57,2 miljoen in 2011 tegenover 72 miljoen in 2005). Maar de ongelijkheid tussen jongens en meisjes blijft bestaan: 60% van de ongeschoolde kinderen zijn meisjes.⁶ Aangezien in veel culturen meisjes traditioneel voorbestemd zijn om zich met huishoudelijke taken bezig te houden, is het niet zeldzaam dat onderwijs voor meisjes moet onderdoen voor onderwijs voor jongens.

De schoolkosten zijn doorgaans ook een rem voor de minst bedeelde families, vooral op het platteland. Er zijn immers heel wat kosten, zoals een uniform, inschrijvingsgeld voor de oudervereniging, schriften, schrijfgerei, ...

6/ Rapport mondial de suivi sur l'éducation pour tous, 2012

Verloop van de activiteit

Eerste indrukken

De leerlingen reageren op de foto's in bijlage 5, p. 27 - 29: ze leggen uit wat ze zien op de foto's, wat ze ervan vinden, wat volgens hen tot die toestand geleid heeft...

De getuigenis van Phulmani

Lees de getuigenis van Phulmani met de hele klas. Beantwoord de vragen klassikaal om de leerlingen te helpen de tekst goed te begrijpen.

Groepswork

Verdeel de klas in vijf groepen die elk een uitdaging moeten aangaan. Je vindt de kaarten voor de groepen in bijlage 6 op pagina's 31-35. Verdeel de kaarten op een ludieke manier onder de leerlingen. Organiseer na het groepswork een kringgesprek zodat elke groep zijn opdracht aan de rest van de klas kan voorstellen.

• Gidsen

De gidsen vervullen steeds dezelfde rol: basisinformatie verzamelen over het bezochte land (de kaart vervolledigen, de hoofdstad aanduiden, de vlag tekenen, enz...). Je vindt de routekaart van Nepal in bijlage 4 op pagina 26. Op pagina's 14 van hun reisdagboek vinden de leerlingen een wereldkaart terug waarop ze de verschillende etappes van de reis kunnen zien en de vijf bestemmingen kunnen situeren. Geef aan de gidsen wat basisinformatie over Nepal en een atlas om hen op weg te helpen.

• Organisatoren

De organisatoren zoeken drie redenen in het verhaal van Phulmani waarom meisjes in het Zuiden vroeger afhaken van school dan de jongens. Ze maken vervolgens drie tekeningen om dit te illustreren. Mogelijke redenen:

- ouders denken dat onderwijs minder belangrijk is voor meisjes;
- meisjes moeten zich bezighouden met heel wat huishoudelijke taken;
- ouders hebben niet de middelen om schoolmateriaal te kopen;
- meisjes trouwen op jonge leeftijd.

• Journalisten

De journalisten bedenken een rollenspel in de vorm van een reportage over Nepalese meisjes die in het TV journaal komen. Rollen: het journaal presenteren, Phulmani en haar familieleden interviewen ... Help hen om de vragen te bedenken.

• Experts

De rol van de experts is altijd dezelfde : het logboek rond de rechten van het kind aanvullen (etappe na etappe). De

leerlingen illustreren telkens drie artikels door middel van een tekening of een collage. Stimuleer hen om ook hun eigen mening op te schrijven. Ze kunnen hiervoor een schrift gebruiken of losse bladen die op het einde van de reis gebundeld worden.

• Verkenners

De verkenners bereiden een rollenspel voor waarin ze het vervolg op het verhaal van Phulmani bedenken. Ze verdelen de verschillende personages onder elkaar en denken na hoe ze gaan reageren als Phulmani niet meer naar school gaat.

Aan de slag !

De meisjes bedenken drie huishoudelijke taken voor de jongens. De jongens moeten drie redenen bedenken waarom onderwijs ook voor meisjes belangrijk is. Daarna leggen ze elk hun antwoorden voor aan een leerling van het andere geslacht om erover te discussiëren.

Paswoord

Geef de leerlingen op het einde van elke etappe, als ze de groepsopdrachten correct vervuld hebben, een paswoord dat ze in het reisdagboek kunnen noteren. Het paswoord geeft hen het recht op een symbolisch vliegtuigticket naar hun volgende bestemming. Op het einde van de hele reis moeten ze de vijf ontvangen paswoorden in de juiste volgorde plaatsen om een geheimzinnige zin te ontdekken ... een "recept" voor het geluk van alle kinderen van de wereld!

Vierde paswoord : voor een betere





Lesfiche 5

Recht op participatie

Praktische informatie

Leerdoelen :

- De leerlingen krijgen inzicht in het leven van een kind in Mali aan de hand van een concrete getuigenis;
- De leerlingen denken na over de problemen gelinkt aan het recht op participatie;
- De leerlingen leren samenwerken en verruimen hun inzicht door naar de mening van anderen te luisteren.

Tijdsduur : 1 à 2 lesuren van 50 minuten

Materiaal en voorbereiding :

- routekaart voor de gidsen (zie bijlage 4 p.26) ;
- basisinformatie over Mali: atlas, reisgids...;
- kaarten voor de groepsopdrachten (zie bijlage 6 p.31-35);
- schrift of losse bladen voor het logboek van de rechten van het kind.

Achtergrondinfo bij het thema

In de projecten van Plan komen regelmatig medioclubs voor kinderen voor. Het is een participatieve leermethode waarbij de kinderen gevormd worden over hun rechten, maar ook communicatietechnieken aangeleerd krijgen en meer te weten komen over thema's als hygiëne, voeding, gezondheid.... Het doel is telkens om andere jongeren te sensibiliseren. Onderwijs voor en door jongeren heeft immers meer impact. De media zijn een geschikt middel om een groot publiek van kinderen te bereiken. Zo zijn er videoclubs, theaterclubs, radioclubs... In landen waar kinderen het niet gewoon zijn om inspraak te hebben, is deze methode bijzonder interessant en effectief.

Verloop van de activiteit

Eerste indrukken

Laat de leerlingen brainstormen over het woord “inspraak” en bespreek daarna met de leerlingen wat ze genoteerd hebben.

De getuigenis

Lees de getuigenis in het reisdagboek met de hele klas. Beantwoord de vragen klassikaal om de leerlingen te helpen de tekst goed te begrijpen.

Groepswerk

Verdeel de klas in vijf groepen die elk een uitdaging moeten aangaan. Je vindt de kaarten voor de groepen in bijlage 6 op pagina's 31-35. Verdeel de kaarten op een ludieke manier onder de leerlingen. Organiseer na het groepswerk een kringgesprek zodat elke groep zijn opdracht aan de rest van de klas kan voorstellen.

• Gidsen

De gidsen vervullen steeds dezelfde rol: basisinformatie verzamelen over het bezochte land (de kaart vervolledigen, de hoofdstad aanduiden, de vlag tekenen, enz...). Je vindt de routekaart van Nepal in bijlage 4 op pagina 26. Op pagina 14 van hun reisdagboek vinden de leerlingen een wereldkaart terug waarop ze de verschillende etappes van de reis kunnen zien en de vijf bestemmingen kunnen situeren. Geef aan de gidsen wat basisinformatie over Nepal en een atlas om hen op weg te helpen.

• Organisatoren

Geef de organisatoren tijdschriften, kranten, folders Laat ze een affiche maken over het recht op informatie. Laat ze afbeeldingen of teksten uitknippen die met informatie en media te maken hebben. Daarna kan er nagedacht worden over het belang van het recht op informatie. Na de presentatie aan de andere leerlingen kan de hele groep mee nadenken over het belang van dit recht.

• Journalisten

De journalisten schrijven een artikel over de schoolclub “De kinderkrant”. Ze kunnen hun werk voorstellen, het belang van de club voor de gemeenschap, wat de club bijbrengt, de rechten waarop de club steunt... In hun artikel verwerken ze de informatie die op het etiket onder de foto vermeld staat.

• Experten

De rol van de experten is altijd dezelfde : het logboek rond de rechten van het kind aanvullen (etappe na etappe). De leerlingen illustreren telkens drie artikels door middel van een tekening of een collage. Stimuleer hen om ook hun eigen mening op te schrijven. Ze kunnen hiervoor een schrift gebruiken of losse bladen die op het einde van de reis gebundeld worden.

• Verkenners

De verkenners doen een enquête bij hun medeleerlingen over het recht op participatie. Ze kiezen elk één vraag uit (voorbeelden zijn te vinden in hun reisdagboek) die ze aan vijf medeleerlingen stellen. Help ze de resultaten te groeperen zodat ze die aan de klas kunnen voorstellen.

Paswoord

Geef de leerlingen op het einde van elke etappe, als ze de groepsopdrachten correct vervuld hebben, een paswoord dat ze in het reisdagboek kunnen noteren. Het paswoord geeft hen het recht op een symbolisch vliegtuigticket naar hun volgende bestemming. Op het einde van de hele reis moeten ze de vijf ontvangen paswoorden in de juiste volgorde plaatsen om een geheimzinnige zin te ontdekken ... een “recept” voor het geluk van alle kinderen van de wereld!

Vijfde paswoord : zijn de sleutel

Oplossing van de geheimzinnige zin :

Met de vijf paswoorden kunnen de leerlingen nu de geheimzinnige zin zoeken :

De rechten van het kind zijn de sleutel voor een betere wereld voor alle kinderen.

Evaluatie

Op pagina 14 van hun reisdagboek vinden de leerlingen een wereldkaart waarop ze de verschillende etappes van hun reis kunnen volgen en de vijf bestemmingen kunnen aanduiden. Deze kaart dient eveneens ter evaluatie. Na afloop van de wereldreis kan je hen vragen naar hun mening over de reis. Wat vonden ze er leuk aan? Wat was minder leuk? Wat hebben ze geleerd? Welke zijn volgens hen de drie meest belangrijke rechten? Je kan deze individuele evaluatie aanvullen met een klassikale mondelinge evaluatie.

Bijlage 1

Het Kinderrechtenverdrag

- Art. 1. Als je nog geen 18 jaar bent, ben je een kind.
- Art. 2. Alle kinderen ter wereld hebben dezelfde rechten.
- Art. 3. Je hebt het recht op welzijn.
- Art. 4. Je hebt het recht je rechten uit te oefenen.
- Art. 5. Je hebt het recht om geholpen te worden bij het leren.
- Art. 6. Je hebt het recht op het leven.
- Art. 7. Je hebt recht op een naam en een nationaliteit.
- Art. 8. Je hebt het recht om je identiteit te behouden.
- Art. 9. Je hebt het recht om bij je ouders te leven.
- Art. 10. Je hebt het recht om je met je familie te herenigen.
- Art. 11. Niemand mag je onrechtmatig naar het buitenland meenemen.
- Art. 12. Je hebt het recht gehoord te worden.
- Art. 13. Je hebt recht op vrije meningsuiting.
- Art. 14. Je hebt recht om te denken wat je wilt en een eigen religie te kiezen.
- Art. 15. Je hebt het recht om samen te komen met andere kinderen.
- Art. 16. Je hebt recht op privacy.
- Art. 17. Je hebt recht op informatie om je te kunnen ontwikkelen.
- Art. 18. Je ouders zijn verantwoordelijk voor je.
- Art. 19. Je hebt het recht beschermd te zijn tegen alle vormen van misbruik.
- Art. 20. Je hebt het recht op bescherming als je geen familie meer hebt.
- Art. 21. Je kan geadopteerd worden als aan de juiste regels werd voldaan.
- Art. 22. Je hebt recht op bescherming als je vluchteling bent.
- Art. 23. Je hebt recht op aangepaste zorg als je een handicap hebt.
- Art. 24. Je hebt recht op gezondheidszorg.
- Art. 25. Indien je geplaatst bent, heb je recht op controle van de instelling.
- Art. 26. Je hebt recht op bescherming tegen armoede.
- Art. 27. Je hebt het recht je te ontwikkelen in goede omstandigheden.
- Art. 28. Je hebt recht op onderwijs.
- Art. 29. De school moet je stimuleren om op een goede manier te ontwikkelen.
- Art. 30. Je hebt recht op bescherming als je deel bent van een minderheid.
- Art. 31. Je hebt het recht om te spelen, op vrije tijd en rust.
- Art. 32. Je hebt recht op bescherming tegen kinderarbeid.
- Art. 33. Je hebt het recht om beschermd te worden tegen drugs.
- Art. 34. Je hebt recht op bescherming tegen seksuele uitbuiting of misbruik.
- Art. 35. Niemand mag je ontvoeren, verkopen of gebruiken voor geld.
- Art. 36. Je hebt recht op bescherming tegen elke vorm van uitbuiting.
- Art. 37. Niemand mag je folteren, levenslang opsluiten of doden.
- Art. 38. Je hebt het recht op bescherming tegen oorlog.
- Art. 39. Je hebt recht op hulp indien je slachtoffer bent geweest.
- Art. 40. Je hebt het recht gestraft te worden als een kind.
- Art. 41. Je hebt het recht te worden beschermd door de wetten van je land.



Bijlage 2

Activiteit 1

Recht op leven in Benin: rollenspel voor de verkennergroep

Samen met de verkenners lees je het verhaal van het rollenspel dat ze voor de klas zullen brengen. Geef hen de onderstaande instructies mee.

1. Dit is het verhaal dat jullie moeten spelen:

De verkenners trekken naar Benin. Tijdens die reis komen ze in een dorp waar binnenkort een huwelijk plaatsvindt. Ze hebben de familie van de bruidegom, de Goborés, ontmoet. Ze kunnen het goed met die familie vinden en zijn uitgenodigd voor het feest. De Goborés leggen uit dat het de gewoonte is dat de ouders van de bruid een bruidsschat (een cadeau) geven aan de ouders van de jongen. Maar ze zijn ook blij omdat het koppel voor hen zal zorgen als ze oud zijn. Want in hun land is het de gewoonte dat het koppel bij de familie van de bruidegom blijft wonen.

Twee dagen later wonen de verkenners het huwelijk en het feest bij.

2. Kies elk een personage en voer het toneelstuk op...

Eén van jullie kan de "verteller" zijn, dit wil zeggen dat hij/zij het verhaal vertelt terwijl de anderen het verhaal uitbeelden. Nadien zullen jullie het verhaal voor de rest van de klas spelen.

3. Stel volgend raadseltje aan de rest van de klas op het einde van het toneelstuk:

Waarom hebben de ouders liever een zoon dan een dochter?

Antwoord : omdat hun zoon later voor hen zal zorgen, terwijl hun dochter bij haar echtgenoot zal gaan wonen en de ouders bovendien een bruidsschat moeten betalen voor de dochter. Dit komt in vele landen in het Zuiden voor. Daarom verkiezen ouders jongens. Het gebeurt soms zelfs dat ze hun dochters doden (voor of na de geboorte).

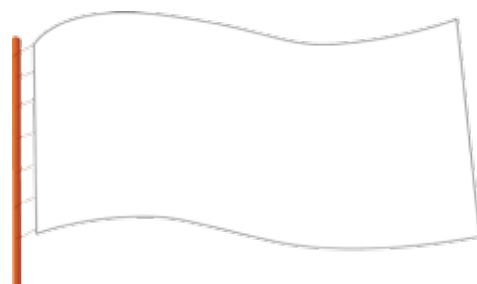
Routekaart voor de gidsen : Benin

Zoek volgende informatie op en situeer ze, indien mogelijk, in kleur op de kaart:

- Benin bevindt zich in het werelddeel
- Benin bevindt zich tussen de landen
- Benin ligt aan de oceaan
- De hoofdstad van Benin is
- De oppervlakte van Benin is 112.620 km² : Dit is bijna 2 – 4 – 10 keer de oppervlakte van België (omcirkel de juiste oplossing).



- De officiële taal van Benin is: Frans / Engels (omcirkel de juiste oplossing)
- Benin telt 8 miljoen inwoners. In België zijn we met miljoen inwoners.
- Teken de vlag van Benin:



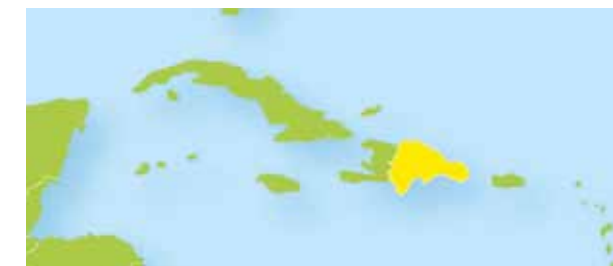
Bijlage 3

Activiteiten 2 en 3

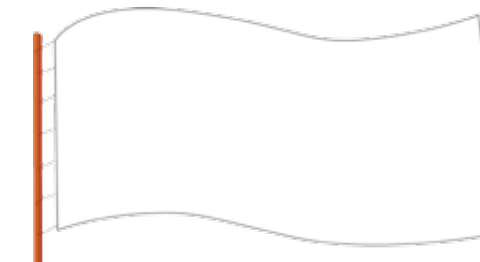
Routekaart voor de gidsen : de Dominicaanse Republiek

Zoek volgende informatie op en situeer ze, indien mogelijk, in kleur op de kaart:

- De Dominicaanse Republiek bevindt zich in het werelddeel
- De Dominicaanse Republiek bevindt zich tussen de landen:
- De Dominicaanse Republiek ligt aan de oceaan
- De hoofdstad van de Dominicaanse Republiek is
- De oppervlakte van de Dominicaanse Republiek is 48.730 km² : Dit is bijna 2 – 4 – 10 keer de oppervlakte van België.



- De officiële taal van de Dominicaanse Republiek is : Frans / Engels / Spaans
- De Dominicaanse Republiek telt 9 miljoen inwoners. In België zijn we met miljoen inwoners.
- Teken de vlag van de Dominicaanse Republiek :



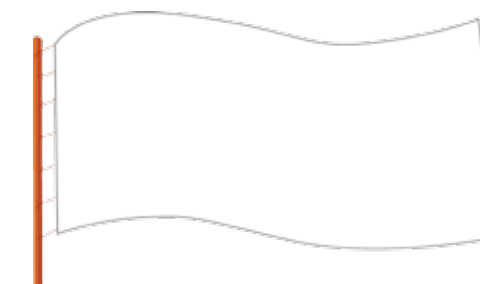
Routekaart voor de gidsen : El Salvador

Zoek volgende informatie op en situeer ze, indien mogelijk, in kleur op de kaart:

- El Salvador bevindt zich in het werelddeel
- El Salvador bevindt zich tussen de landen :
- El Salvador ligt aan de oceaan
- De hoofdstad van El Salvador is :
- De oppervlakte van El Salvador is 21.040 km² : Dit is meer / minder dan de oppervlakte van België (omcirkel de juiste oplossing).



- De officiële taal van El Salvador is : Frans / Engels / Spaans (omcirkel de juiste oplossing)
- El Salvador telt 7 miljoen inwoners. In België zijn we met miljoen inwoners.
- Teken de vlag van El Salvador :



Bijlage 4

Activiteiten 2 en 3

Routekaart voor de gidsen : Nepal

Zoek volgende informatie op en situeer ze, indien mogelijk, in kleur op de kaart:

- Nepal bevindt zich in het werelddeel

- Nepal bevindt zich tussen de landen :

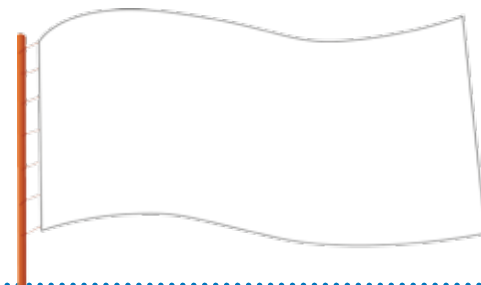
- Nepal ligt aan de Stille Oceaan / aan de Atlantische Oceaan / niet aan een oceaan (omcirkel de juiste oplossing)

- De hoofdstad van Nepal is :

- De oppervlakte van Nepal is 147.181 km² : Dit is bijna 2 – 5 – 10 keer de oppervlakte van België (omcirkel de juiste oplossing).



- De officiële taal van Nepal is : Nepalees / Frans / Engels (omcirkel de juiste oplossing)
- Nepal telt 29 miljoen inwoners. In België zijn we met miljoen inwoners.
- Teken de vlag van Nepal :



Routekaart voor de gidsen : Mali

Zoek volgende informatie op en situeer ze, indien mogelijk, in kleur op de kaart :

- Mali bevindt zich in het werelddeel

- Mali bevindt zich tussen de landen :

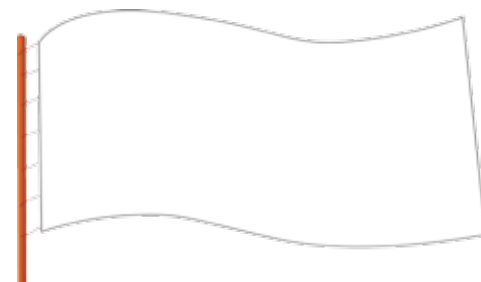
- Mali ligt aan de Stille Oceaan / aan de Atlantische Oceaan / niet aan een oceaan (omcirkel de juiste oplossing)

- De hoofdstad van Mali is :

- De oppervlakte van Mali is 1.241.238 km² : Het is het grootste land dat we tijdens onze reis bezocht hebben. Waar / niet waar



- De officiële taal van Mali is : Frans / Engels (omcirkel de juiste oplossing)
- Mali telt 12 miljoen inwoners. In België zijn we met miljoen inwoners.
- Teken de vlag van Mali :



Bijlage 5

Activiteit 4



Bijlage 5

Activiteit 4



Bijlage 6

Kaarten voor de groepsuitdagingen

Info voor de leerkracht:

Knip deze kaarten uit en gebruik ze bij elke etappe om de 5 groepen te vormen bij het groepswerk. Na de opdrachten te hebben uitgevoerd, stelt elke groep ze voor aan de klasgenoten. Als de opdracht goed is uitgevoerd, mogen de groepsleden een voorwerp naar

keuze aanduiden op hun kaart. Het doel is om alle voorwerpen doorheen de wereldreis te verzamelen. Tip: je kan ook echte voorwerpen gebruiken om de leerlingen nog meer te motiveren. Indien een opdracht niet geslaagd is, kan je de leerlingen een vraag stellen over kinderrechten zodat ze toch nog een voorwerp cadeau krijgen.

Gidsen



Als de klas vindt dat jullie uitdaging geslaagd is, kunnen jullie één van de volgende voorwerpen aanduiden :



Vliegtuigticket naar de Dominicaanse Republiek



Vliegtuigticket naar El Salvador



Vliegtuigticket naar Nepal



Vliegtuigticket naar Mali



Vliegtuigticket naar België



Organisatoren

Als de klas vindt dat jullie uitdaging geslaagd is, kunnen jullie één van de volgende voorwerpen aanduiden :



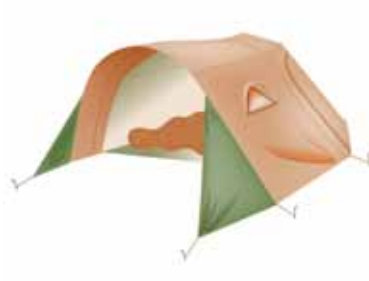
Reiskoffer



Koffer met voedingsmiddelen



Tent



Koffer met materiaal



EHBO kistje



Journalisten

Als de klas vindt dat jullie uitdaging geslaagd is, kunnen jullie één van de volgende voorwerpen aanduiden :



Perskaart



Notitieboekje en balpen



Fototoestel



Micro en opnameapparatuur



Videocamera



Experten



Als de klas vindt dat jullie uitdaging geslaagd is,
kunnen jullie één van de volgende voorwerpen aanduiden :



Paspoort



Inentingskaart



Identiteitspapieren



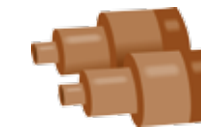
Rugzak



Muskietennet



Verkenners



Als de klas vindt dat jullie uitdaging geslaagd is,
kunnen jullie één van de volgende voorwerpen aanduiden :



Verrekijker



Reisgids



Kaarten



Kompas



Geld





*Wij zijn Lou & Lena !
Reis met ons mee
de wereld rond !
Ontmoet onze vrienden...
En ontdek alles over
de rechten van het kind !*

Plan België vzw

Ravensteingalerij 3 B 5
1000 Brussel

T +32 (0)2 504 60 00

F +32 (0)2 504 60 59

info@planbelgie.be

www.planbelgie.be

www.facebook.com/planfans

In samenwerking met Uitgeverij Plantyn

Digitale versie (bordboek) beschikbaar op
www.kinderrechtenschool.be



Plantyn

't leren is mooi
aimer apprendre

Auteurs: Plan België – Mondiale Vorming

Illustraties : Gunter Segers

Foto's : ©Plan, cover: Plan / Lucas Sosa, p16© Plan / Jenny Matthews, p18© Plan / Alf Berg, p18© Plan / Alf Berg, p29-1© Plan / Paolo Black

Verantwoordelijke Uitgever : Plan België, Dirk Van Maele, © 2014

Gedrukt op milieuvriendelijke wijze.

Voor en door kinderen.